

školi u Petrovaradinu, ravnatelj Više djevojačke škole u Karlovcu i Kr. zemaljske obrtne škole u Zagrebu te zaposlenik u Kr. sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Kao pedagoški pisac zalagao se za promjenu školstva, bio je vodeći zagovornik tadašnjih građanskih škola, odgoja i obrazovanja djevojaka te prevladavanja, posebno u metodici, nasljeđa, tzv. stare, tradicionalne škole; obrazlagao je važnost jedinstvenog djelovanja škole i obitelji te tjelesnog i radnog odgoja. Djelovanje V. Dominkovića prikazano je u tadašnjem povijesnom kontekstu. Zaključuje se kako je Dominković jedan od hrvatskih pedagoga koji je stvarao temelje za razvoj modernog školstva i pedagogije u Hrvatskoj i pridonosio afirmaciji učiteljskog poziva.

Druga predstavljena knjiga bila je *Ante Vukasović: životni put i djelo*, autorā prof. dr. sc. Vladimira Strugara i mr. sc. Ivice Đakovića, čiji je nakladnik Hrvatski pedagoško-književni zbor (2020.). O knjizi su govorili dr. sc. Zdenka Brebrić i jedan od autora, Vladimir Strugar. Prof. dr. sc. Ante Vukasović (1929. – 2021.), učitelj, pedagog i sveučilišni nastavnik, u velikoj je mjeri obilježio suvremenu pedagogiju. Objavio je 2.142 bibliografske jedinice, od čega je primjerice samostalni autor 47 knjiga, urednik i autor 17 knjiga, suautor 22 knjige. Prema broju objavljenih radova, postao je jedan od najplodnijih hrvatskih pedagoga druge polovice 20. stoljeća.

Prof. dr. sc. Vladimir Strugar

Znanstvenim skupom obilježena 26. obljetnica manifestacije *Terezijana* u Bjelovaru

Turistička, kulturna i zabavna manifestacija *Terezijana* u Bjelovaru obilježila je ove, 2022. godine 26. godišnjicu održavanja. Utemeljena je 1996. godine, a inspirirana je djelom carice Marije Terezije, čijom je zaslugom nastao Bjelovar 1756. godine. U programu manifestacije, koja je postala simbolom Grada Bjelovara, u razdoblju 16. – 19. lipnja 2022. zapažen je prinos Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru u čijoj je organizaciji održan znanstveni skup 17. lipnja 2022. pod nazivom *Grad su ljudi*. Suorganizatori skupa bili su Grad Bjelovar, Turistička zajednica Bilogora – Bjelovar i Gradski muzej Bjelovar.

U programu skupa održano je pet izlaganja i predstavljena je knjiga *Kronologija povijesti gradova Bjelovarsko-bilogorske županije*.

Povjesničar dr. sc. Željko Karaula održao je izlaganje *Simo Blaževac (1889. – 1913.): gradonačelnik Bjelovara 25 godina*. To razdoblje često se naziva, upravo zbog tako dugogodišnjeg vođenja grada, *Blaževčevo doba*. Autor je istaknuo mnoge zasluge Sime Blaževca, primjerice da je poticao bjelovarske gospodarstvenike, pomagao im pri izgradnji željezničke pruge, organizaciji stočnih sajмова i drugim aktivnostima koje su bile važne za ukupni razvoj Bjelovara.

Prof. prim. dr. sc. Dubravko Habek, dr. med., govorio je o temi *Prim. dr. Ljubica Bosner, prva bjelovarska kirurginja*. Prim. dr. Ljubica Bosner (Rijeka, 2. veljače 1902.– Rijeka, 21. listopada 1990.) riječka je i hrvatska kirurginja. Djelovala je u Ogulinu, Bjelovaru, Petrinji i Varaždinu. Zapažen je njezin rad u Državnoj bolnici u Bjelovaru, na Kirurško-ginekološkom odjelu, tijekom Drugoga svjetskog rata. Prim. dr. Ljubica Bosner cijeli se radni vijek bavila općom kirurgijom, ginekologijom i porodništvom te ratnom i dječjom kirurgijom. Župnik Bjelovarsko-križevačke biskupije Branko Fresl u izlaganju pod nazivom *Značaj Huberta i Ignjata Diviš u bjelovarskoj povijesti* istaknuo je pastoralni rad braće Huberta i Ignjata Diviš, pripadnika crkvenog reda pijarista, koji su došli u Bjelovar iz samostana u Marči, ali i njihovu osobitu važnost za utemeljenje prve osnovne škole u Bjelovaru 1761. godine.

Mr. sc. Zorka Renić i Tina Gatalica, prof., autorice koje se uspješno bave proučavanjem tiskarstva u Bjelovaru, govore su o temi *Jacob Fleischmann i njegova ostavština*. Prvu bjelovarsku tiskaru, koja je objedinjavala knjižarsku, nakladničku i ti-

skarsku djelatnost, osnovao je Jacob Fleischmann 1875. godine. Zabilježene su 92 knjige tiskane u njegovoj tiskari. Osim toga, uspješno je tiskao ilustrativne sadržaje u kalendarima i na razglednicama grada. Objavio je dva stručna naslova časopisa, prvi međunarodni *Das Jüdische Centralblatt* i regionalni pedagoški časopis *Tumač*.

O temi *Antun Cuvaj (Bjelovar, 1854.– Zagreb, 1927.)*, *pedagog, školski nadzornik, utemeljitelj učiteljskih udruga i ustanova* govorio je prof. dr. sc. Vladimir Strugar. Kratko je govorio o životopisu i školovanju A. Cuvaja (osnovna škola i mala realka u Bjelovaru, Gospodarsko-šumarska škola u Križevcima, Učiteljska škola u Petrinji 1874.) te o Cuvajevu učiteljskom radu. Bio je učitelj Građanske škole u Sisku i ravnatelj Muške građanske škole u Sisku, imenovan je 1887. godine zemaljskim školskim nadzornikom. Istaknut je Cuvajev rad na donošenju školskih zakona i propisa, osnivanju udruga, zaklada i ustanova, primjerice Filipovićeve zaklade, Kluba učiteljica, Hrvatske učiteljske pripomoćne zadruge, Hrvatske učiteljske štedne i predumne zadruge, Hrvatskog školskog muzeja, Učiteljske čitaonice i dr.

Antun Cuvaj bio je plodan pedagoški pisac. Napisao je nekoliko školskih udžbenika za niže i više osnovne škole, opetovnice te šegrtske i produžne škole, osobito iz matematike, a za njihovu primjenu u nastavi i priručnike. Objavio je više pedagoških knjiga, među kojima se ističe *Grđa za povijest školstva kraljevinâ Hrvatske i Slavonije od najstarijih vremena do danas*, djelo koje je i danas temeljno za proučavanje povijesti školstva u Hrvatskoj.

Predstavljena je knjiga *Kronologija povijesti gradova Bjelovarsko-bilogorske županije*, čiji su autori Vladimir Strugar, Željko Karaula, Hrvoje Petrić i Vjenceslav Herout. O knjizi su govorili Slobodan Kaštela, glavni i odgovorni urednik, akademik Dragutin Feletar, recenzent, te autori Vladimir Strugar i Željko Karaula. Autori prikazuju povijesna zbivanja na pet područja Bjelovarsko-bilogorske županije: bjelovarskom, čazmanskom, daruvarskom, garešničkom i grubišnopoljskom. Uvodna je studija obuhvatila prikaz relevantnih djela pojedinih područja ljudske djelatnosti, npr. u gospodarstvu, kulturi, obrazovanju, vjerskom životu i dr. To je djelo pouzdan vodič za temeljito poznavanje prošlosti pet gradova Bjelovarsko-bilogorske županije: Bjelovara, Čazme, Garešnice, Daruvara i Grubišnog Polja.

Glazbena škola Vatroslava Lisinskog u Bjelovaru pripremila je glazbeni program s izvedbama djela trojice autora: D. Cimarosa, G. F. Händla i J. S. Bacha.

Prof. dr. sc. Vladimir Strugar